

תענית יז

עניין: מתי יבנה בית המקדש

גבורות ארי

יחזור הדבר לכמות שהיה, רבי יוסי אומר משחרב בית המקדש היה התנאי ותנאי היה אימתי שיבנה בית המקדש יחזור הדבר לכמות שהיה, וגרסינן עלה בירושלמי זאת אומרת שבית המקדש עתיד להבנות קודם למלכות בית דוד, והשתא אפשר לומר דאין יום קבוע לבנין בית המקדש אלא כל ימות השנה ראוי לבנינו^[לב]. ובחידושי בפרק קמא דראש השנה (דף יא: ד"ה בתשרי) פירשתי דשני מיני קיצין הם זכו אחישנה לא זכו בעתה (סנהדרין דף צח.), וכי נחלקו ר' אליעזר ורבי יהושע אי בניסן עתידין ליגאול או בתשרי היינו על קץ דבעתה אבל על קץ דאחשינה אין לו זמן קבוע אלא כל יומי זמניה הוא וכדאמר ליה משיח לריב"ל היום אם בקולו תשמעו, אם כן לא קשה מידי אפילו תימא דבנין הבית יהיה בביאת המשיח אכתי אסורין לשתות כל השנה שמא יהיה הקץ של אחישנה וזה אין לו זמן ושמא היום יבא, ואין זה מקומו כי דברי חכמינו ז"ל שבירושלמי נאמנים עלינו ואין אנו צריכים להאי טעמא והרחמן יזכנו לבנין הבית ולימות המשיח:

אסור לשתות יין כל השנה. קשה לי אמאי אסור כל השנה מטעמא שמא יבנה הבית היום כדמסיק לקמן, הא עד כאן לא פליגי ר' אליעזר ור' יהושע בפרק קמא דראש השנה (דף יא.) אי בתשרי עתידין ליגאל או בניסן אבל באחד משאר כל החדשים לכולי עלמא אין נגאלין, ואם כן אמאי אסורין כל השנה לישתרי ביין כל י"א חודש בשנה חוץ מתשרי לר' אליעזר וניסן לר' יהושע אבל לא בשאר כל החדשים דודאי לא יבנה, והכא נמי אמאי אסרו ברישא גבי יודע משמרתו או בית אב שלו כל אותו שבת או אותו יום אי שבת של משמרתו או יום בית אב שלו אינו בתשרי לר' אליעזר או בניסן לרבי יהושע לישתרי דודאי באותן חדשים לא יבנה וליכא למיחש לתקלה.

מיהו בהא יש לומר דבנין בית המקדש קודם למלכות בית דוד דהיינו ביאת הגואל, וכדאמרין בירושלמי פ"ה דמעשר שני (ה"ב) גבי כרם רבעי היה עולה לירושלים מהלך יום אחד לכל צד ותנאי היה הדבר שאימתי שירצו

בן יהודע ר"ה דף יא

היום חס בקולו תשמעו עכ"ל. ועוד נ"ל בס"ד דר"ח ור"י לא איירי בביאת משיח בן דוד אלא בקבוק גליות שזה יהיה אחר ביאת המשיח כב"ל דהכי משמע מקרא דמייתי מנייה והוא פסוק והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וצאו האזכרים מארץ אשור וכו' וכן ר"י דליף לילה המשומר לעת"ל ג"כ איירי על גאולה דקבוק גליות שיהו יולדין מחו"ל לבא לא"י דומיא דליל יציאתם מארץ מצרים וזה מוכרח נמי מגמרא דלקמן דף ל"א עשר מסעות וכו' ומפורי לטבריה אר"י ומשם עתידין להגאל וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ד מה' סנהדרין יע"ש. וה"כ מלך המשיח יתגלה תחלה במקום ידוע בטבריה ואח"כ תתפשט מלכותו וגדר הגזירות יחול על יום שתגלה בו בטבריה אך ר"א ור"י לא משהו על יום ביאתו ממש שהוא יום גלוי בטבריה:

תשובה מאהבה סוף ח"א

נשאלתי על מה דאמרו ז"ל (רי"א ע"ג) בתשרי עתידין לגאול אר"י שופר שופר ולר"י צניסן עתידין כדחסיק סק הא אמרו צניסן (תי"כ ע"ג) סכני חזיר ביום שצן דוד צא ונחור לטחות יין צצחות וייט דלין ציד צא צניסן וצניסן וצניסן וצניסן כל ימות החול, והסתא לר"א לא יהא אסור אלא בתשרי ולר"י צניסן (סכס קושי' זו מלחמי אר"י צניסן עורי אצן צניסן צנאקו וסאריך ולחלק ילא עפ"י מה דאזיל זכו אחישנה לא זכו בעתה עיי"ש) ולענין אין זה בגדר קושי' כלל כי ביום שצן דוד צא אז לא תסיי סגולה כי אם כונו עכתא סרנצ"ס עיי"ש ויהא, ומלכיס אחר שיקוף את ישראל ללכת צדכ"י חורס וילחם מלחמת סי ויליח ויצב סוקקס ויקצן כד"ה ישראל ונקריב"ס קצכות ויעשו שויעין ויוצלות עפ"י סחורס צצכות וצניסן אז חסיס סגולה עניינס צניהס יסלח נוקס אלעזר

